

GYORS FELMÉRÉS AZ ÁGAZAT MUNKAERŐUTÁNPÓTLÁS HELYZETÉRŐL

Az ma már nem kérdés, hogy a nyomdaipar súlyos munkaerő gondokkal küszködik. Miközben egyre több beruházásról kapunk hírt, a cégeknek szembe kell nézni a ténnyel, hogy nemcsak a nyugdíjba vonuló szakembereket nem tudják pótolni, de az új beruházásokhoz szükséges többlet munkaerőt sem tudják biztosítani. A gondok alapvetően a szakmai oktatás helyzetéből fakadnak.

A Nyomda-és Papíripari Szövetség felismerve a problémát 2016. tavaszán átfogó oktatási stratégiát dolgozott ki, amely kitér a szakmai képzés minden területére. A megoldás érdekében számos területen kell lépnünk. Ahhoz azonban, hogy a valós igényekre tudjunk megfelelő válaszokat adni, legelőször is pontosan tisztázni kell a jelenlegi és a közeljövő munkaerő helyzetet.

Sajnálatos módon nem léteznek olyan hivatalos statisztikák, amelyek számokkal is alátámasztanák a cégek mindennapi gondjait. Ezért – első körben – online felmérést készítettünk tagjaink és néhány nem tag nyomda körében a munkaerő utánpótlás témájában.

1. A kérdőívet 85 cégnek küldtük meg. Közülük 47 cégtől érkezett válasz, 10 cég nem reagált, illetve 28 cég jelezte, hogy a probléma őket nem érinti. Ők jellemzően beszállítók voltak, a nyomdák válaszadási hajlandósága közelítette a 100%-ot.

A válaszadók többsége (27-en) budapesti vagy Budapest környéki vállalkozás, míg a további 20 cég az ország különböző nagyvárosait képviselte.

2. Első körben azt szerettük volna felmérni, hogy jelenleg milyen területek a legérintettebbek az egyes munkakörök szerint. Összesítve azt láttuk, hogy a 47 cégnél jelen pillanatban is 118 fő hiányzik, vagyis átlagosan 2-3 fő felvételét tudná mindegyik cég megoldani. A hiányszakmák sorrendjét a messze a nyomtatás vezeti (56 fő), míg második helyen a kötészet áll (37 fő), az előkészítés és a felsőfokú végzettséget igénylő munkakörök területén a hiány azonos mértékben jelentkezett (11 és 14 fő).

3. A következő kérdés arra vonatkozott, hogy a következő három évben (2017-2019) milyen végzettségű munkatársakat várnak a cégekhez és mely területekre. A válaszokból egyértelműen megállapítható, hogy a nyomtatás abszolút elsőbbséget élvez. Középfokú végzettséget (szakgimnázium) igénylő munkakörbe 205 főt, OKJ végzettséggel 22 főt várnak. Második helyen szintén a kötészet áll. 127 középfokú végzettségű üres állás lesz, illetve további 20 fő OKJ képesítésű dolgozót tudnának a válaszadók alkalmazni. Csak összehasonlításképpen: kiadványszerkesztőre mindkét végzettséggel összesen 20 főre mutatkozik igény.

Mindez azért is fontos mutató, mert az iskoláktól kapott adatok szerint az összes nyomdaipari képzéssel foglalkozó iskolában 2016-ban 50 fő végez. Természetesen a most tanuló létszám ennél lényegesen nagyobb, de még így sem közelít az ágazati igényekhez. Tovább rontja a helyzetet, hogy például a budapesti középiskolában évek óta nem indul kötészeti osztály.

4. Ugyancsak rákérdeztünk a felsőfokú végzettségű mérnök szakember igényre is. Nem meglepő módon itt is nagyobb az igény a nyomdamérnökökre (26-27 fő), második helyen pedig a csomagoló és papírgyártó végzettségűekre (12-13 fő). Formatervező esetében 2 főt jelöltek meg a válaszolók, míg környezetmérnököt a válaszolók nem igényeltek. 6 fő mérnök asszisztentst tudna foglalkoztatni az ágazat.

A szakma előtt nemcsak az egyértelmű, hogy a helyzet nagyon komoly, de az is, hogy a megoldás érdekében mindenkinek – Szövetségnek és cégeknek – egyaránt cselekedni kell, mert kívülről nem várhatunk megoldást.

5. Sokakban merült fel az a kérdés, hogyan lehetne „tűzoltás-szerűen” megoldani a legégetőbb azonnali problémákat. Vannak már arra példák, hogy cégek más végzettségű munkatársakat vesznek fel, akiket belső oktatással igyekeznek „nyomdásszá” képezni. Természetesen az így megszerzett tudás nem vetekedhet az intézményi képzéssel, de a semminél több. Ezt a gyakorlatot továbbgondolva jutott a Szövetség arra, hogy elismert gyakorlati szakemberek felkérésével nagyon rövid – 100 órás – elméleti tanfolyamokat indít különböző területeken a cégek dolgozói számára. A gyakorlatot a munkavállaló cége igazolja, míg az elméleti alapismeretek meglétéről a Szövetség által kiállított tanfolyami oklevél tenne tanúbizonyságot. A kérdőív válaszai szerint jelen pillanatban 122 fő alapképzésére volna igény, elsődlegesen gépmesteri, könyvkötészeti és gyártás-előkészítési területén. De további hat területen is jelentkezik igény.
6. Ugyancsak fontos terület az oktatásban a gyakorlati képzés. Középiskolai és OKJ képzések esetében a gyakorlati képzést olyan cégeknél lehet folytatni, amelyek megszerezték az ehhez szükséges akkreditációt. Örömmel tapasztaltuk, hogy 26 cég nyilatkozott úgy, hogy vállalja az ezzel járó többlet feladatokat és összesen 141 tanulót tudnánk oktatni. Nyilván ez a szám még nagyobb lesz, ha növekszik a tanulói létszám.
7. Végezetül az utolsó két kérdés a cégek a szakmai közösség érdekében kifejtett aktivitását firtatta. Egyrészt arra voltunk kíváncsiak, hogy hányan vesznek részt vagy tervezik részvételüket a Print: a TE jövő marketing kampányban és hány cégre számíthatunk jövőbeni projektek kidolgozásában és megvalósításában. Előbbinél 24 igen választ kaptunk, míg utóbbi esetben 32 cég biztosított bennünket a támogatásukról.

A felmérés a viszonylag alacsony válaszadói szám ellenére reprezentatívnak tekinthető, hiszen minden szakmai területet lefed, továbbá olyan jelentős cégek válaszoltak, akik az ágazat meghatározó szereplői. Természetesen lehetőséget biztosítunk mindenkinek, hogy elmondhassa véleményét, illetve válaszokat adjon a kérdőív kérdéseire. Ezért a kérdőívet mindenki számára elérhetővé tesszük honlapunk főoldalán, és a válaszokat kérjük megküldeni a fedprint@fedprint.hu email címre. A válaszokat bizalmasan kezeljük, az egyes cégekre vonatkozó adatokat nem adjuk ki harmadik személyeknek.